

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Stanowisko Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych¹ z dnia 6 lipca 2018 r.

w sprawie: w sprawie ustanowienia subwencji ekologicznej dla gmin, których tereny objęte są ochroną obszarów naturalnych

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych wnioskuje o podjęcie prac legislacyjnych dotyczących ustanowienia subwencji ekologicznej dla gmin, których tereny objęte są ochroną obszarów naturalnych.

Przedstawiciele samorządu terytorialnego od wielu lat sygnalizują organom administracji państwowej pilną potrzebę rekompensowania gminom ujemnych następstw tworzenia na ich terenie obszarów objętych ochroną środowiska naturalnego. Wielość sygnałów pozostaje nadal niezauważona, a problem dotyczący całego kraju nadal nie jest rozwiązany.

Zgodnie z art. 5 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz **zapewnia ochronę środowiska**, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Konstytucyjny obowiązek

¹ Stanowisko OPOS zostało przyjęte przez dziewięć organizacji-sygnatariuszy Porozumienia, tj.:

Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych
Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza
Stowarzyszenie Związków Gmin i Powiatów Regionu Łódzkiego
Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski
Śląski Związek Gmin i Powiatów
Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego
Związek Gmin Lubelszczyzny
Związek Gmin Pomorskich
Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich

z zakresu ochrony środowiska naturalnego organy administracji rządowej realizują przede wszystkim poprzez tworzenie obszarów chronionych, takich jak parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, czy też poprzez europejską sieć Natura 2000. Działania te, których walorów ochronnych nie sposób przecenić, wywołują jednak jednocześnie ujemne konsekwencje dotyczące gminy, na terenie których takie obszary występują. Posiadanie na terenie gmin obszaru chronionego wiąże się jednocześnie z ograniczaniem możliwości ingerowania w jego strukturę, przy czym im większy potencjał naturalny posiada gmina, tym dotkliwiej oddziałują na nią owe ograniczenia.

Głównym przejawem wspomnianych ograniczeń są utrudnienia w swobodnym inwestowaniu na terenach objętych ochroną, wywoływane nie tylko rygorystycznymi obostrzeniami wynikającymi z przepisów prawa, ale również ogólną niechęcią inwestorów do podejmowania przedsięwzięć na tego typu obszarach. Przedsiębiorcy, którzy chcą realizować zamiar inwestowania w infrastrukturę na terenach chronionych muszą liczyć się z koniecznością przechodzenia przez dodatkowe długotrwałe procedury, czy też ponoszenie dodatkowych kosztów np. wykonania oceny oddziaływania na środowisko. Z kolei niektórzy przedsiębiorcy działający w takich gałęziach gospodarki jak np. przemysł, nie mają nawet żadnej racji bytu na obszarach chronionych.

We wskazanych realiach gminy, które posiadają chronione zasoby naturalne, dysponują o wiele mniejszym potencjałem przyciągania inwestorów, niż ośrodki, które są pozbawione takich walorów. Rozwój gmin, które posiadają chronione zasoby naturalne jest w dużej mierze nie tylko spowolniony, ale częstokroć wręcz niemożliwy.

Należy również pamiętać o tym, że realizacja nowych inwestycji na terenie gminy stanowi główne źródło jej dodatkowego dochodu, który jest przeznaczany nie tylko na rozwój, ale również właśnie na ochronę środowiska. Tak więc, aktualnie w Polsce występuje zjawisko, zgodnie z którym im większym obszarem chronionym gmina dysponuje, tym mniej ma środków na zapewnienie tej ochrony i odwrotnie – im mniej dana gmina posiada obszarów chronionych, tym mniejsze ponosi koszty ochrony środowiska i tym samym jest w stanie więcej wygenerować środków na własny rozwój.

Tego typu zjawisko powoduje, że Państwo w istocie realizuje jedynie w części obowiązek płynący z art. 5 Konstytucji RP, ponieważ o ile zapewnia ochronę środowiska, o tyle **nie czyni tego kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju**. W związku z tym, w celu prawidłowego wykonywania obowiązków konstytucyjnych należałoby tak kreować politykę ochrony środowiska, aby **rekompensować gminom posiadającym obszary chronione** płynące z tego tytułu ujemne konsekwencje, i tym samym zapewnić im warunki rozwoju zbliżone do tych, które posiadają pozostałe jednostki samorządu terytorialnego. Taki mechanizm rekompensujący gminom utratę dochodów powinien być realizowany poprzez przyznanie na rzecz tych gmin **subwencji ekologicznej**, która niwelowałaby skutki ograniczeń inwestycyjnych i jednocześnie dawałaby realne narzędzia do realizacji ochrony obszarów naturalnych. Subwencję powinna otrzymywać każda gmina, na terenie której występują obszary o szczególnych warunkach przyrodniczych prawnie chronionych, bez

rozdzielania, czy są to parki narodowe, krajobrazowe, rezerwy przyrody, obszary Natura 2000, czy inne obszary chronionego krajobrazu.

W opinii Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych inicjatywa ustawodawcza mająca na celu opracowanie projektu ustawy wprowadzającej instytucję subwencji ekologicznej jest konieczna i w pełni uzasadniona.

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu ZGWM
Stanisław Trzaskowski

Otrzymują:

1. Pan Mateusz Morawiecki – Prezes Rady Ministrów
2. Pani Teresa Czerwińska – Minister Finansów
3. Pan Henryk Kowalczyk – Minister Środowiska
4. Pan Marek Kuchciński – Marszałek Sejmu RP
5. Pan Stanisław Karzewski – Marszałek Senatu RP
6. Pan Andrzej Maciejewski – Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, Poseł na Sejm RP
7. Pan Piotr Zientarski – Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, Senator RP
8. Pan Stanisław Gawłowski – Przewodniczący Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Poseł na Sejm RP
9. Pan Zdzisław Pupa – Przewodniczący Senackiej Komisji Środowiska, Senator RP
10. Pan Paweł Szefernaker – Pełnomocnik Rządu ds. współpracy z samorządem terytorialnym
11. Pan Szymon Wróbel – Sekretarz Strony Rządowej, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
12. Pan Andrzej Porawski - Sekretarz Strony Samorządowej, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
13. Pani Iwona Wieczorek – Dyrektor Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego
14. Pan Zygmunt Frankiewicz - Prezes Związku Miast Polskich
15. Pan Marek Olszewski – Przewodniczący Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP
16. Pan Rafał Dutkiewicz – Prezes Zarządu Unii Metropolii Polskich
17. Pan Wojciech Długoborski – Prezes Zarządu Unii Miasteczek Polskich
18. Pan Ludwik Węgrzyn - Przewodniczący Zarządu Związku Powiatów Polskich
19. Sygnatariusze Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych
20. „Wspólnota”
21. portalsamorzadowy.pl
22. wartowiedziec.org
23. samorząd.pap.pl